

BIBLIOTEKA
Instytutu
Bałtyckiego
w Sopocie

Wydział Skandynawski

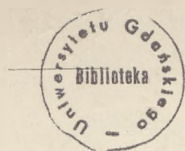
S0265 III

Skrifter

udgivne af

Videnskabselskabet i Christiania

1897

II. Historisk-filosofisk Klasse

Med 2 Karter

Udgivet for Hans A. Benneches Fond

Kristiania

I Kommission hos Jacob Dybwad

A. W. Brøgers Bogtrykkeri

1897

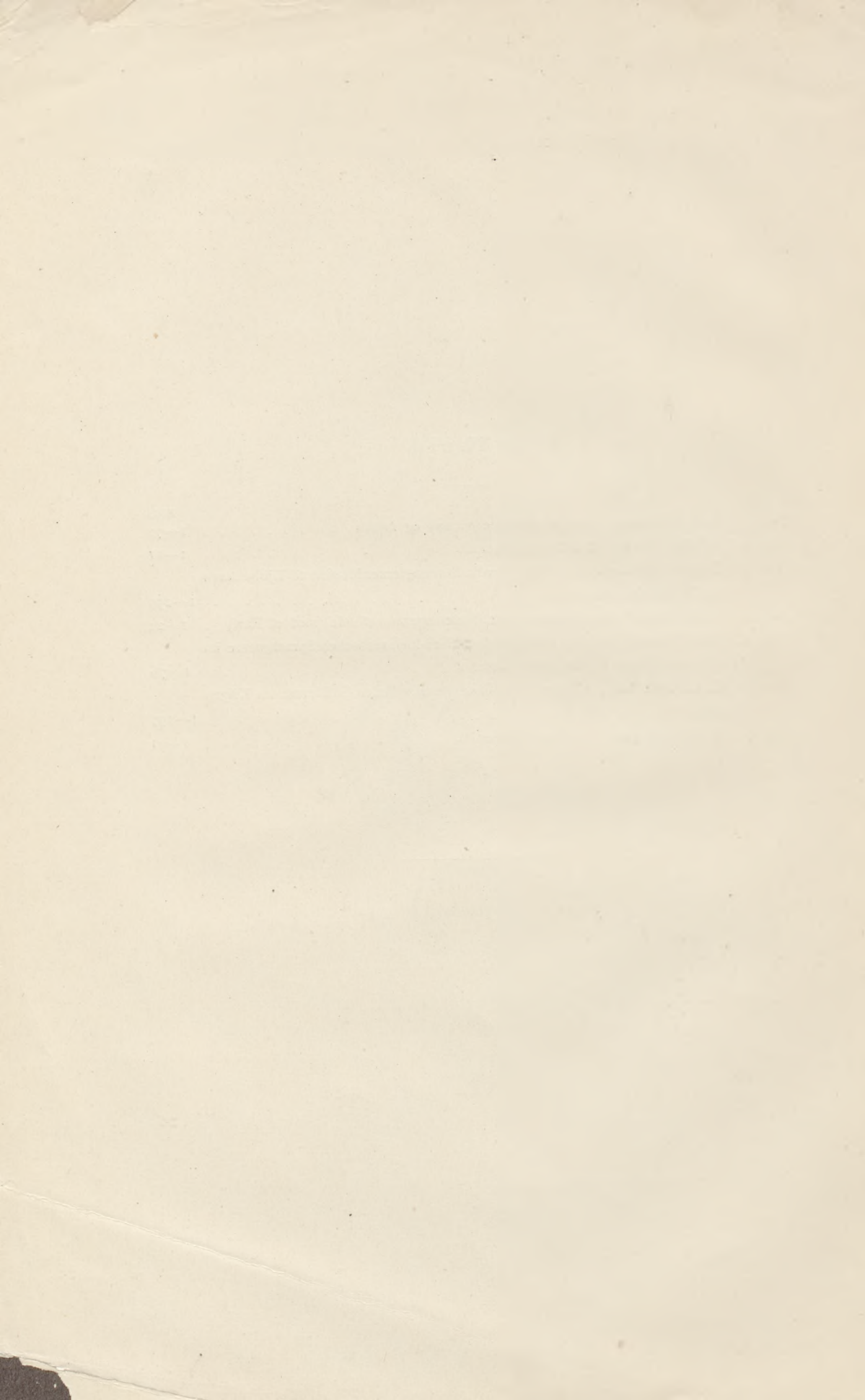
F1

C III 18251

DM / MB / 05m

R. 100, /

Om
Dale-Gudbrand

Af

Dr. A. Chr. Bang

Videnskabselskabets Skrifter. II. Historisk-filosofisk Klasse. 1897. No. 2

Udgivet for Hans A. Benneches Fond

Christiania

I Kommission hos Jacob Dybwad

A. W. Brøgers Bogtrykkeri

1897

Om Dale-Gudbrand.

Af

Dr. A. Chr. Bang.

Fremlagt i den historisk-filosofiske Klasse den 22de Januar 1897.

Idet jeg optager til Behandling Spørgsmaalet om den historiske Værdi af, hvad der i Sagaerne fortælles om Dale-Gudbrand, skal jeg først kortelig udrede, hvordan det forholder sig med Hensyn til Kilderne i Overensstemmelse med Forskningens nuværende Standpunkt.

I Tiden mellem 1155 og 1180 har en Islænding forfattet en Saga om Olaf den Hellige. Af denne Saga, der i sin oprindelige Skikkelse er gaaet tabt, er heldigvis dog nogle Brudstykker i Behold¹. Denne anonyme Olafssaga i sin oprindelige Skikkelse betegner jeg i det følgende med Bogstavet A.

Omkring 1230 blev denne Saga bearbejdet og udvidet af den islandske Præst *Styrme*. Denne Bearbejdelse, som jeg vil kalde B, har saa senere en Nordmand afskrevet og tildels ogsaa bearbejdet. I denne Skikkelse er det da, at denne Saga — den saakaldte legendariske Olafssaga — er bleven bevaret og i 1849 udgivet af Keyser og Unger. Den vil i det følgende betegnes med Bogstavet C.

Fortællingen om Dale-Gudbrand indeholdes i C i Kap. 33—39. Paa Forskningens nuværende Standpunkt trænges der ikke længer noget Bevis for, at den i disse Kapitler meddelte Fortælling er en umiddelbar Fortsættelse af, hvad der i C, Kap. 74 er fortalt om Olaf den Helliges Ophold i Lesje og Lom, did han var kommet fra Søndmøre gennem Val-

¹ Udgivne af Dr. G. Storm, Kristiania 1893. 7 Fragmenter tidligere udgivne af Keyser og Unger i deres Udgave af Ólafs Saga hins helga, Kristiania 1849, Side 90, fg.

dalen paa sin Flugt for Kong Knut, C, Kap. 72—73¹. Vi har altsaa her for os en Skildring, der falder i tre Stykker:

1. Fremstilling af Kong Olafs Færd indigjennem Fjorden og opigjennem Valdalen (C, Kap. 72—73).

2. Beretning om, hvorledes Kongen efter at være kommet over Fjeldet kristner Folket i Lesje og Lom (C, Kap. 74).

3. Historien om Hellig-Olaf og Dale-Gudbrand (C, Kap. 33—39).

Den af disse tre Stykker bestaaende Fortælling fandtes ikke i den oprindelige Olafssaga. I et af de forhaandenværende Brudstykker af A, der omhandler det Punkt af Olafs Liv, som der her er Tale om, heder det: en þat var í slygs a mæri norþr. oc ganga þeir þar frá scipom sínom. oc fara síþan unz þeir coma a uplönd². Forfatteren af A vidste altsaa ikke mere at fortælle om denne Episode af Helgenens Liv. Og mere vidste ingen af ældre eller samtidige Forfattere at meddele *Acta Sancti Olavi* siger: Illorum multitudini resistere non valens secessit in Rusciam³. *Bearbejdelsen i den norske Homiliebog* meddeler blot, at Olaf, da Voldsmænd gik ham imøde, stoc hann þa undan því éle austr í Garða⁴. *Theodoricus Monachus* skriver: relictis navibus abiit ad generum suum Olavum regem Svethiæ⁵. *Forfatteren af Fagrskinna* melder: þá gékk Ólafr konungr af skipum sínum, þar sem heitir Slygsfjörðr, ok fór þaðan á Upplönd⁶. Og *Forfatteren af Ágrip* bruger vel flere Ord, men heller ikke han har noget andet eller mere at fortælle os⁷: Olaf kommer til Slygsfjorden indenfor Borgund, oc gec þar af scipom oc up at dal þeim er heitir valdallr oc helt síþan ór landinu oc því næst í austr vega.

Det er Styrme frode, der omkring 1230, altsaa 200 Aar efter Kong Olafs Død, ved at meddele noget andet og mere om Helgenens Flugt og de paa denne stedfindende mærkelige Begivenheder og underlige Jertegn. Selvfølgelig har han ikke opdigtet, hvad han har fortalt i B, men forefundet en nogen Tid i Forveien nedtegnet Legende, der paa Legendens almindelige Vis har forherliget den populære Kongehelgen ved at meddele de lokale Sagn om hans Flugt fra Søndmøre til Sverige. Denne Legende, som jeg vil kalde L, kan efter det ovenfor oplyste ikke være bleven til før mod Slutningen af 12te Aarhundrede. Hermed samstemmer det da ogsaa, at den indeholder en Fortælling om en Drøm, som Dale-Gud-

¹ G. Storm, Otte Brudstykker, Side 11, Fortalen.

² G. Storm, Otte Brudstykker, Side 11. Keyzers og Ungers Udgave af C, Side 95.

³ G. Storm, Monumenta, Side 130.

⁴ Ungers Udgave, Side 148.

⁵ G. Storm, Monumenta, Side 30.

⁶ Munch og Ungers Udgave, Side 88.

⁷ Se Dahlerups Udgave, Spalte 47.

brand og Thord Istermage havde en og samme Nat, idet de begge saa en lys Skikkelse, som der stod Rædsel af¹, og som aabenbarlig er tænkt at være Kong Olaf. Enhver vil medgive, at Sagnet om en Drøm af denne Art ikke kunde blive til, før Olafs Hellighed var bleven almindelig anerkjendt og gaaet ind i Folkets Bevidsthed. Som det vil fremgaa af, hvad der tidligere er meddelt, har Styrme brugt denne Legende paa den Maade, at han istedetfor de Par Linjer i A, der omhandler Olafs Flugt fra Møre til Oplandene, standser med Beretningen om, at Olaf er kommet ind i Slygsfjorden, hvorefter han optager af L, hvad der nu i C udgjør Kap. 72—74, uden at han lægger Mærke til, at han paa denne Maade lod Kong Olaf to Gange komme til Slygsfjorden, og uden at bekymre sig om, at der blev liden Sammenhæng i Fremstillingen. Naar Styrme satte Fortsættelsen af Legenden — Stykket om Dale-Gudbrand — ind paa et tidligere Sted, da er han sikkerlig bleven ledet dertil af den Grund, at det, som L fortalte om Kong Olaf paa Oplandene, det stemte ikke sammen med Beretningen i A. I A heder det, at da Kongen kom til Oplandene, sammenkaldte han et Thing. Hvordan det gik til paa dette, det ved man ikke, da det opbevarede Brudstykke af A her har en Lakune. Men at A har fortalt, at Kongen ikke fandt nogen Understøttelse af Thingalmuen, fremgaar med Sikkerhed deraf, at han straks efter drager til Sverige med sit Følge². L derimod fortæller, at Kong Olaf efter Sammenkomsten med Dale-Gudbrand reiser til Hedemarken og derfra til Hadeland og Ringerike; paa disse Steder omvender han mange til Kristendommen. Efter at han saa var kommet til Oslo, samler Raumarne en stor Hær for at kjæmpe mod ham. Olaf slaar Bondehæren i Nitedalen, brænder Gaarde, banker Bønderne til Bedring og giver sig derefter paa Veien først til Solør og videre til Sverige³.

Denne Uoverensstemmelse har bragt Styrme frode til at forsøge sig i at øve historisk Kritik. Han gik ud fra, at begge Beretninger indeholdt historisk Sandhed, og at Afvigelserne mellem dem havde sin Grund deri, at de ikke omhandlede samme Tildragelse, men forskellige Begivenheder, der var at henføre til forskellige Tider af Kong Olafs Liv. Fremstillingen i A lagde han da til Grund for sin Skildring af Helgenens Ophold paa Oplandene⁴; Fremstillingen i L henlagde han til et tidligere, ikke nærmere bestemt Tidspunkt («i þann tíma») og puttete den ind uden at sætte den i nogen indre Sammenhæng hverken med det foregaaende eller efter-

¹ Den legendariske Saga, ed. Keyser og Unger, Side 24.

² G. Storm, Otte Brudstykker, Side 11. Keyser og Ungers Udgave af den legendariske Saga, Side 95.

³ Keyser og Ungers Udgave af den legendariske Olafssaga, Side 28.

⁴ Sammesteds, Side 58.

følgende, saa Stykket om Dale-Gudbrand stod i B og staar i C som en al Sammenhæng sprængende Kile. Forud omtales, hvorledes Kong Olaf kristnede sit Rige, saa der ikke i nogen Afdal eller Udø fandtes en hedensk Mand (C, Kap. 32). Efter dette staar at læse en Beskrivelse over hans Riges Grændser (C, Kap. 40). Midt imellem disse to sammenhængende Stykker har Styrme henlagt Legendens Fortælling om, at Kong Olaf mødte Dale-Gudbrand. Denne mekaniske Fremgangsmaade er ikke egnet til at give os store Tanker om Styrmes Dygtighed som historisk Kritiker.

Styrme frodes Bearbejdelse af Olaf den Helliges Saga er Kilden for Snorre Sturlessøns Fremstilling af Historien om Dale-Gudbrand. Denne Kilde har han brugt saaledes, at han rigtig har forbundet Skildringen af Olafs Ophold i Lesje og Lom med Fortællingen om hans Møde med Dale-Gudbrand og vilkaarlig henlagt begge disse to Begivenheder til Kongens 7de Regjeringsaar¹. Tilsyneladende bliver Fremstillingen herved mere rimelig, men større historisk Gehalt faar den selvfølgelig ikke. Det, som er en Legende, bliver ikke Historie, hvormange kronologiske Kunster man end gjør. *Alt, hvad Saga-mændene fortæller om Dale-Gudbrand, det hviler ikke paa nogen anden Kilde end en mod Slutningen af det tolvte Aarhundrede tilbleven Legende og staar paa lige Linje med Beretningen om Kong Olafs Fjertegn i Valdalen og hans Kristianisering af Folket i Lesje og Lom i 1028.* Det hele er en paa Lokalsagn bygget Legende og intet andet².

Idet jeg gaar over til nærmere at betragte denne legendariske Fortælling, vil jeg først minde om, hvorledes der forud for Historien om Dale-Gudbrand og Kong Olaf møder os en Række af Træk, der stempler sig selv som liggende udenfor den historiske Virkelighed. Disse er følgende:

1. Efter at Kongens Mænd forgjæves har søgt at rydde Vei gennem Skerfsurden, tilbringer Olaf Natten i Bøn. Da han om Dagen personlig indfinder sig i Urden og har taget af sin Overkappe, flytter 20 Mand de Stene, som 100 Mand tilforn ikke har magtet at røre.

2. Paa Kong Olafs Bøn mættes 500 Mand med Kjødet af to Slagte-Naut, og enda bliver der tilovers en bundløs Mængde.

3. Den Kilde, som Kong Olaf toede sig i, faar derved Lægedomskraft til at helbrede Bofæ for Folket i Dalen.

¹ Snorres Olafssaga, Munchs og Ungers Udgave, Side 105 fg.

² Forf. af Fagrskinna har derfor ogsaa helt forbigaaet denne Episode. Cfr. G. Storm, Snorre Sturlassøns Historieskrivning, Side 48. Fagrskinna, udg. af Munch og Unger, Side 77.

4. Trolde og Menvætter, som i længere Tid har drevet sit Spil paa Sæteren, flyr med et rædselsfuldt Raab, brændte af Olafs Bønner.

5. Kongen lover, at Bonden paa den Gaard, der skal bygges paa Sætergrunden, altid skal have godt Udkomme, og at Grøden der aldrig skal fryse, om det end fryser baade ovenfor og nedenfor.

6. Loftet paa Lom, som Kong Olaf har overnattet i, stod siden uden at trænge Reparation¹.

Der trænges ikke mange Ord for at gjøre det indlysende, at naar et Dokument først fortæller sligt og saa fortsætter med at fortælle om Dale-Gudbrand, saa er dermed givet, at Optrinet paa Hundthorp ogsaa tilhører Legendens Verden og har intet med den historiske Virkelighed at skaffe.

Legendefortælleren lader den flygtende Kong Olaf gjøre Korstog i Lesje og Lom og paa Hundthorp. Men da han vidste, at Kong Olaf tidligere havde indført Kristendommen overalt i sit Rige, saa maatte han for at faa en rimelig indre Sammenhæng fremstille Sagen saa, at Bønderne paa nævnte Steder var *faldne fra Kristendommen tilbage til Heden-skabet*². Hele dette Frafald er i mine Øine intet andet end pur Digtning.

Hvad nu angaar selve Fortællingen om Dale-Gudbrand, da skal jeg først paapege, at denne samme Gudbrand er en Sagnfigur, der optræder til forskjellige Tider. Vistnok er det saa, at Snorre anfører et Par Vers, som han paastaar skulde være forfattet af Sigvat Skald, og hvori denne Digter skulde have sammenlignet Dale-Gudbrand med Erling Skjalgs-søn³. Holdt dette Stik, da vilde han jo unægtelig maatte betegnes som en historisk Person og samtidig med Kong Olaf. Men herved er dog at mærke, at man for det første ikke har nogensomhelst Garanti for, at de af Snorre anførte Vers virkelig er forfattet af Sigvat, og at man for det andet aldeles ikke kan have nogen Vished for, at den af den anonyme Skald omtalte Gudbrand er identisk med Dale-Gudbrand, og at det for det tredje ikke siges, at det er Erling Skjalgssøn, han lignes med.

Sætter man nu disse løse Vers ud af Betragtning, idet man undersøger, hvordan det har sig med Dale-Gudbrand, saa staar man foran følgende Kjendsgjerninger.

Gudbrand Herse omtales som levende i Begyndelsen af Harald Haar-fagres Regjeringstid⁴.

Dale-Gudbrand lever paa Erikssønnernes Tid og holder Møde med Haakon Jarl og Tryggve Olafssøn⁵.

¹ Den legendariske Olafssaga, udg. af Keyser og Unger, Side 56—57.

² Sammesteds.

³ Olafssaga, udg. af P. A. Munch og C. R. Unger, Side 106. Cfr. Flatøbogen, II, 188.

⁴ Snorre, ed. C. R. Unger, Side 49.

⁵ Sammesteds, S. 117.

Gudbrand i Dalene er en Ven af Haakon Jarl og eier et Afgudstempel paa sin Gaard sammen med denne¹.

Gudbrand «or Dalom» er med i Slaget mellem Haakon Jarl og Jomsvikingerne og mister Livet ved denne Leilighed².

Gudbrand «af Dalum» frier til Olaf den Helliges Moder samtidig med Sigurd Syr³.

Gudbrand «or Dalum» er med i Olaf Tryggvessøns Følge og paa-beraabes som Vidne om denne Konges Hellighed⁴.

Dale-Gudbrand tvinges af Olaf den Hellige til at antage Kristendommen⁵.

Saaledes har det sig med den Mand, der afvekslende kaldes Gudbrand Herse, Dale-Gudbrand, Gudbrand «af Dalum» og Gudbrand «or Dalum»; han lever samtidig med Harald Haarfagre, han staar i Venskabsforhold til Haakon Jarl, han falder i Hjørungavaag, han lever lige godt i Olaf den Helliges Barndom, han er en kristen Mand og Beundrer af Olaf Tryggvessøn, han er paa Olaf den Helliges Tid en ivrig Afgudsdyrker, indtil Daaben paatvinges ham. Der fremgaar heraf to Ting. *For det første har Gudbrandsdalens Eporym levet et frodigt Liv i Folkesagnet. For det andet er han helt igjennem en Sagnfigur, der intet har med den virkelige Historie at bestille, og som derfor ogsaa bør udstryges af Historien.*

Viser nu Navnet Dale-Gudbrand, at vi befinder os udenfor Historien, saa fremgaar det samme af flere Træk i den Fortælling, som er Gjenstanden for nærværende Undersøgelse.

Legenden lader Kong Olaf have en Biskop med sig under Mødet paa Hundthorp. Det fremgaar af C, at hverken L eller B har nævnt denne Biskop ved Navn, saa det visselig maa bero paa Gjætning, naar Snorre kalder ham Sigurd⁶. Da imidlertid Kong Olaf ikke var ledsaget af nogen Biskop, dengang han i 1028 rømte fra Søndmøre over Fjeldet til Op-landene og videre til Sverge⁷, saa viser ogsaa Omtalen af denne Biskop, at vi her har for os Legende og ikke Historie. Forfatteren af L har udmalet denne Biskop slig, som han har seet en eller anden Bisp i Samtiden gjøre Tjeneste foran Høialteret i sin Domkirke: þa stændr biscup upp i

¹ Njaals Saga, Kap. 88. P. A. Munch, Det norske Folks Historie, I, 2. Side 194.

² Jomsvikingsaga i Flatøbogen, I. 188 og 195. Udg. af C. af Petersens, Side 109 og 119. Gjessings Udgave af den latinske Oversættelse, Side 42 og 46.

³ Keysers og Ungers Udgave af den legendariske Olafssaga, Side 4 fg.

⁴ Odd Munk, udg. af P. A. Munch, Side 38—39. Cfr. P. Groths Udgave, Side 74 og 76.

⁵ Keysers og Ungers Udgave af den leg. Saga, Side 23 fg.

⁶ Olafssaga, ed. Munch og Unger, Side 110.

⁷ Den legendariske Saga, ed. Keyser og Unger, Side 95.

kandarakapo oc hafðe mitru a hafði oc bagal i hændi¹. Dette er ganske rigtig Biskopens Embedsdragt, naar han optræder officio fungens; men han er ikke iført dette biskopelige Skrud, naar han møder paa Thinge, ligesaa lidt som Kongen gaar med Hermelinskaabe og Krone til Hverdags. Den Mitra, som Legendeforfatteren udstyrer sin Biskop med, maa han have tænkt sig som «bicornis», siden han lader Thord Istermage tage Anledning af Mitraens Udseende til at kalde ham en «hyrningr», en Mand med Horn. Ogsaa dette Træk peger ud over Historien. Thi den Mitra, som Biskoperne i Kristenheden bar i 1028, den var ganske lav og rundagtig oventil; det er først ved Begyndelsen af 12te Aarhundrede, at Mitraen udstyres med de to Cornua og altsaa bliver bicornis². Hvad angaar den Vits, som Legendeforfatteren lægger Thord Istermage i Munden, da har allerede P. A. Munch eftervist en Parallel fra Sverige³, saa det forekommer mig sikkert, at vi her har for os et legendarisk Vandretræk.

Legendens Beskrivelse af Afgudsbilledet paa Hundthorp gaar ud paa følgende:

Det var gjort «i liking æftir Þor», det skulde forestille Guden Thor, — ikke den agende, men den staaende Thor. Thi naar det heder, at Guden havde en Hammer i Haanden, og at der under Figuren var anbragt Fodskamler, saa er det klart, at Skikkelsen er tænkt staaende. Billedet siges at være hult indentil. Da det blev slaet istykker ved Kolbeins Kølleslag, maa det efter Legendens Mening have været gjort af Træ. Naar det siges, at Guden hverken manglede Guld paa sig eller Sølv, og naar det endvidere fortælles, at da Billedet var slaet isønder, da saa Bønderne Mus og andet Utøi løbe ud af «deres Guld» — or gulli þæira — saa maa vel Tanken have været den, at Billedet var belagt med tynde Guld- og Sølvplader. Under Billedet var anbragt Fodskamler, der ligeledes var hule. Da de var lukkede nedentil, luctir neðan, maa de være tænkt at have bestaaet af en paa alle Sider tildækket firkantet Kasse, og det maa være Oversiden af disse, som Legendens kalder Fodfjelen, fotborðr. Ovenpaa disse Fodskamler stod da Guden, som Legendens siger: þar stændr hann a ovan, selvfølgelig med et Ben paa hvert af dem. Naar det saa videre heder, at der var hult mellem Guden og Fodfjelen — oc er þar hollt amillum hans oc fotborðzens — saa maa vel dette betyde, at der

¹ Den legendariske Olafssaga, ed. Keyser og Unger, Side 26.

² Müller & Mothes, *Archaeol. Wörterbuch*, Side 677. Viollet-Le-Duc, *Dictionnaire du mobilier français*, IV, 140. *Encyclopædia Britannica*, VI, 463.

³ I, 2. Side 609, Anm. 1: «tha thænktu some han hafua horn a hofðhe». — I Anledning af den af P. A. Munch udtalte Paastand, at de krumbøiede Biskopsstave neppe var brugelige paa Kong Olafs Tid, skal jeg oplyse, at denne Form af Krumstaven — pedum — er meget ældre.

paa Fodskamlernes Overside, lige under Billedets Fod, var anbragt Huller, saa Musene og de andre Smaadyr kunde komme op fra Fodskamlernes Hulning og gjennem de hule Ben trænge sig videre op i Billedets Indre. Da det utvilsomt er Mening, at det var de i Billedets Indre værende Smaadyr, der fortærede det daglige Madoffer, som frembares for Guden, saa maa Figurens Øren og Mund have været uforholdsmæssig store, siden Mus, saa store som Katter, kunde komme ud gjennem dem; andre Aabninger paa Billedet kan man jo ikke godt tænke sig¹.

Da der ikke er levnet os nogen samtidig Beskrivelse af de hedenske Nordmænds Afgudsbilleder, saa er det heller ikke muligt at fælde nogen grundet Dom angaaende Rigtigheden af Legendens Skildring af denne Materie. Hvad vi faar at vide, det er, hvordan man omkring Aar 1200 tænkte sig Thorsbilledet paa Hundthorp, men ikke hvordan det i Virkeligheden var, om det overhovedet eksisterede. Snorre maa have fundet Legendens Beskrivelse noget for kunstlet, siden han fandt det nødvendigt at simplificere den².

Naar Legendens fortæller, at Guden Thor blev dyrket paa den Maade, at der frembares for ham et dagligt Madoffer, saa modsiger dette alt, hvad man ved om de hedenske Nordmænds Agudsdyrkelse. Saavidt jeg har kunnet bringe i Erfaring, kan der ikke eftervises flere Maader, hvorpaa Æserne blev dyrkede, end disse: *Bønner, Blot* (= slagtede Ofre af Dyr eller Mennesker), *Indsmøring med Fedt og Overgydning med Øl*. Dyrkelse ved Madoffer omtales ikke paa andre Steder i Kilderne til vor Historie end i vor Legende, der er blottet for al historisk Virkelighed. Ikke desto mindre er Omtalen af dette Madoffer af ikke ringe Interesse, fordi vi her faar et Fingerpeg med Hensyn til det Stof, hvorefter den dramatiske Skildring af det bekjendte Optrin paa Hundthorp er dannet. Idet jeg nærmere skal gaa ind paa dette Spørgsmaal, forudskikker jeg den Bemærkning, at naar den geistlige Legendeforfatter skulde beskrive Thorsbilledet, saa laa det nær for ham at tænke sig dette og at skildre dette i Overensstemmelse med, hvad han havde lært i Bibelen om Hedningernes Afgudsbilleder. Jeg kan ikke skjønne andet, end at Legendens Beskrivelse af Thorsbilledet hviler paa Reminiscentser af Steder som disse: «Deres Afguder er af Sølv og Guld»; «de er gjort af en Træskjærer, de er forgyldte og forsølvede»³. Og at Hedningernes Afguder blev dyrkede ved Madofre, det har Legendeforfatteren ogsaa lært af Bibelen: de «sætter Mad frem for Guder af Sølv og af Guld og af Træ»⁴.

¹ Den legendariske Olafssaga, ed. Keyser og Unger, Side 26–27.

² Snorres Olafssaga, ed. Munch og Unger, Side 108.

³ Salme 115, 5. Baruchs Bog, 6, 7 og 50.

⁴ Baruchs Bog, 5, 29.

Hvad forøvrigt Legendens Fremstilling angaar, da turde sikkerlig Forholdet være dette, at den er bygget paa et Vandresagn, hvis Oprindelse er at søge i den apokryfiske Fortælling om *Bel i Babylon*¹. Bel »æder og drikker hver Dag». Thor er tænkt at gjøre det samme. Bel faar daglig et Madoffer (12 Skjæpper fint Hvedemel, 40 Faar og 6 Ankre Vin), Thor ligesaa (5 Leiver Brød + Kjød). Det for Bel hver Aften frembaarne Madoffer fandtes fortæret hver følgende Morgen; det samme har Legendens ogsaa tænkt sig for Thors Vedkommende. Men ligesaa lidt som Bel er istand til at konsumere det daglige Madoffer, ligesaa lidt formaar Thor at gjøre det. Bels Offer fortæres af Afgudspresterne med Hustruer og Børn, Thors Offer af Mus, Padder og andet Utøi; det er altsaa i begge Tilfælde ikke Guden, men andre Væsener, som nyder godt af Madofferet. Afgudspresterne med Familie har Adgang til at faa fat paa den for Bel fremsatte Næring gennem «en lønlig Indgang under Bordet». Smaadyrene, der befinder sig inde i de hule Fodskamler, har ligeledes en «lønlig Indgang» ind i det hule Billede og derfra en lønlig Udgang gennem Figurens Mund og Øren, saa at altsaa ogsaa de naar frem til ukjendt af alle at gjøre sig tilgode af den Mad, som var tiltænkt Thor. Og endelig mærker vi os, at baade i Babylon og paa Hundthorp ender det hele med Knald og Fald: Bedrageriet opdages, og Gudebillederne ødelægges.

I det hele taget forekommer Lighedspunkterne mig at være saa mange og saa eiendommelige, at der skulde ikke ret mange Mellemlid til for af Mythen om Bel i Babylon at skabe Legendens om Thor paa Hundthorp.

Forfatteren af vor Legende har aabenbart været en geistlig Mand. At han skrev paa Latin, anser jeg for sandsynligt. Han viser sig at være en lokalkjendt Mand ikke blot i Lesje og Lom, men ogsaa i Valdalen og ude i Fjorden, saa jeg er tilbøielig til at tro, at han har tilhørt Geistligheden i Nidaros.

¹ Udgjør 14de Kapitel i de i de apokryfiske Bøger optagne Stykker, som er lagte til Profeten Daniel.

